

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci navrhovateľov: 1/ **Ing. MVDr. P.L.**, bytom N., 2/ **M.L.**, bytom N., zastúpených advokátkou *Mgr. Z.N.*, Advokátska kancelária v P. S., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Prešove**, Námestie mieru č. 2, Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 9. apríla 2008 č. OPÚ-2008/1825-18/Šv, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 5 Sp 47/2008-27 zo dňa 17. apríla 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 5 Sp 47/2008-27 zo dňa 17. apríla 2009 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia potvrdil. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd v preskúmvanej veci mal preukázané, že odporca rozhodnutím zo dňa 9. apríla 2008 č. OPÚ-2008/1825-18/Šv rozhodol tak, že navrhovatelia 1/, 2/ nespĺňajú podmienky uvedené v § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon“) na vrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady za pozemok v kat. úz. N. parc.č. X., pozemkovoknižná zápisnica č. 318, druh pozemku roľa, vo výmere 17 909 m² z dôvodu, že pozemok neprešiel na štát alebo inú právnickú osobu, niektorým zo spôsobov, ako sú uvedené v § 3 reštitučného zákona, súčasne vo výroku rozhodnutia odporca vyslovil, že o pozemkoch mpč. X., PKV č. X., mpč. X., PKV č. X. a mpč. X., PKV č. X. v kat. úz. N. bude rozhodnuté v ďalšom konaní. Krajský súd z administratívneho spisu zistil, že parcela mpč. X., zapísaná v PKV č. X. pre kat. úz. N. podľa zápisu pod B6 bola odpísaná do PK vl.č. X., na ktorej bolo vlastníctvo vložené v prospech Československého štátu – Ministerstva národnej obrany podľa rozhodnutia finančného odboru ONV v Prešove č. Fin. A-K 38/1960- Kr zo dňa 6.12.1960, vydaného na základe žiadosti Krajskej vojenskej ubytovacej a stavebnej správy v Košiciach, podľa § 4 ods. 3 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 9 ods. 1 vyhlášky č. 88/1959 U.v. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora, za náhradu 3.581,80,-Kčs, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 20.1.1962.

Krajský súd poukázal na to, že reštitučný zákon v § 3 ods. 1 obsahuje taxatívny výpočet právnych skutočností, na základe ktorých vzniká oprávneným osobám, pri splnení ďalších zákonných podmienok, právo na navrátenie vlastníctva k pozemku, prípadne, ak nastanú skutočnosti uvedené v § 6 reštitučného zákona, právo na náhradu.

Krajský súd sa stotožnil so stanoviskom odporcu, že prechod vlastníckeho práva postupom podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. nemožno podradiť ani pod jeden dôvod uvedený v § 3 ods. 1 písm. a/ až t/, prípadne uvedený v § 3 ods. 2, 3 reštitučného zákona, teda aj podľa názoru krajského súdu v danom prípade neboli splnené podmienky pre navrátenie vlastníctva k pozemku ani pre priznanie práva na náhradu podľa reštitučného zákona.

V súvislosti s tzv. reštitučnými zákonmi (zákon č. 403/1991 Zb., zákon č. 87/1991 Zb., zákon č. 229/1991 Zb.) krajský súd konštatoval, že každý z týchto zákonov odstraňoval, prípadne zmierňoval určitý druh majetkových krívd, nie všetky krivdy a tak boli aj jednotlivé zákony formulované. Súčasne uviedol, že bolo preto vecou navrhovateľov, aby si uplatnili reštitučný nárok podľa zákona č. 403/1991 Zb. o zmiernení následkov niektorých krívd, ktorý v § 1 výslovne upravoval, že sa vzťahuje na následky majetkových krívd spôsobených fyzickým a súkromným právnickým osobám odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným prípadne hnutelným veciam podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb.. Nesúhlasil s argumentáciou navrhovateľov, že boli splnené podmienky podľa § 3 ods. 1, písm. o/ reštitučného zákona, t.j. že došlo k prevzatiu bez právneho dôvodu, pretože právnym dôvodom bolo vládne nariadenie č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora, ktoré v § 1 upravovalo, že pre ďalšie upevnenie socialistických výrobných vzťahov a rozšírenie materiálnej základne socialistického sektora sa týmto nariadením obmedzujú práva nakladať s niektorými vecami, ktoré užívajú organizácie socialistického sektora a uľahčuje sa získať tieto veci do socialistického vlastníctva.

Krajský súd preskúmané rozhodnutie ako vecne správne potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2., navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal, pretože boli v tomto konaní neúspešní a odporca nemal právo na náhradu trov tohto konania, preto účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa sa v zákonnej lehote odvolali navrhovatelia. Žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil a preskúmané rozhodnutie správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesúhlasili s právnym názorom súdu prvého stupňa, keď sa v celom rozsahu stotožnil s názorom odporcu vysloveným v preskúmanom rozhodnutí. Namietali, že súd prvého stupňa, tak ako aj žalovaný správny orgán na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodli na základe nesprávneho posúdenia danej veci. Uviedli, že zo spisového materiálu vyplýva, že predmetná nehnuteľnosť parc. č. X. bola vyvlastnená na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia odboru pre výstavbu Rady ONV

v Prešove č. ZO-030/56 taj., ktorá skutočnosť vyplýva aj z majetkovej podstaty predmetnej nehnuteľnosti, kde v časti B vo vl.č. X. pod položkou 3 je uvedené, že dňom 5.12.1962 na základe citovaného vyvlastňovacieho výmeru ONV zo dňa 26.10.1956 sa predmetná parcela zrušuje, teda fakticky došlo k vyvlastneniu tejto parcely a až následne 3.1.1963 na základe rozhodnutia finančného odboru ONV bolo zapísané vlastníctvo na Československý štát v zastúpení Ministerstva národnej obrany. Ďalej tvrdili, že majú za to, že k naplneniu dôvodov pre navrátenie vlastníctva došlo podľa § 3 ods. 1, písm. m/ reštitučného zákona a pokiaľ by súd dospel k záveru, že nedošlo k vyvlastneniu podľa § 3 ods. 1, písm. m/, majú za to, že došlo k naplneniu dôvodov uvedených v § 3 ods. 1, písm. n/ a to znárodnením vykonaným v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady. Poukázali na to, že pokiaľ sa týka výkladu pojmu „znárodnenie“ náš právny poriadok nemá tento pojem presne definovaný, pričom zo Zbierky zákonov vyplýva, že niektoré zákony boli nazvané ako znárodňovacie, no okrem takto výslovne nazvaných znárodňovacích predpisov, boli vydané mnohé predpisy, ktoré fakticky poštátnili, resp. znárodnili majetok bez toho, aby tento predpis bol takto nazvaný vo svojom názve a súčasne, že vládne nariadenie č. 15/1959 Zb. bolo vydané na základe zákona č. 63/1958 Zb. o druhom päťročnom pláne rozvoja národného hospodárstva ČSR a hoci z názvu tohto právneho predpisu to nie je doslovne zrejmé, z jeho obsahu vyplýva, že došlo k znárodneniu súkromného vlastníctva (rozhodnutie NS SR MCdo 40/2000 judikované pod č. 62/2002), s poukazom na § 1 nar.vl. č. 15/1959 Zb.. Zastávali názor, že je splnená aj druhá podmienka, že k tomuto znárodneniu došlo bez vyplatenia náhrady, ako aj, že toto znárodnenie bolo vykonané v rozpore s vtedy platnými predpismi, pretože aj vtedy podľa Ústavy ČSR z 9.5.1948 podľa § 9 ods. 2 bolo vyvlastnenie možné len na základe zákona a za náhradu. Dôvodili, že podľa ich názoru splnili podmienky dané reštitučným zákonom, ktorého účelom bolo zmierniť následky niektorých majetkových a iných krívd, ku ktorým došlo v rokoch 1948 – 1989 na základe právnych alebo správnych aktov urobených v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti a pri výklade dôvodov citovaných v § 3 reštitučného zákona je povinný správny orgán ako aj súd vychádzať z cieľov tohto zákona.

Odporca navrhoval napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Stotožnil sa v celom rozsahu s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku krajského súdu. Nesúhlasil s dôvodmi uvedenými v odvolaní navrhovateľov. Poukázal na to, že podľa článku 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a rozsahu spôsobom, ktorý ustanoví zákon, a preto pokiaľ navrhovatelia uplatnili reštitučný nárok,

posudzoval ho podľa reštitučného zákona a prechod vlastníctva nehnuteľnosti postupom podľa § 4 ods. 3 vl. nar. č. 15/1995 Zb. nebolo možné podradiť ani pod jeden reštitučný titul ustanovený v § 3 reštitučného zákona, ako aj, že na odstránenie a zmiernenie krívd spôsobených v minulosti ustanovil zákonodarca viacero zákonov a žalobcovia si mohli uplatniť reštitučný nárok na predmetný pozemok podľa zákona č. 403/1991 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd, ktorý mal v § 1 ustanovené, že sa vzťahuje na následky majetkových krívd spôsobených fyzickým a súkromným právnickým osobám odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným prípadne k hnutelným veciam podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím odporca nevyhovet nároku navrhovateľov ako oprávnených osôb uplatnený podľa reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k žiadanej nehnuteľnosti, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že predmetom preskúmvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím odporca v rámci konania podľa reštitučného zákona žiadateľom ako oprávneným osobám nepriznal vlastníctvo ani právo na náhradu za žiadaný pozemok.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva

k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

V zmysle ust. § 1 písm. a/, b/ reštitučného zákona tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, **ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991 Zb., §§ 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb.)**. Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
- b) lesný pôdny fond.

Podľa § 3 ods. 1 reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku:

- a) výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní veci v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa skorších predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov,
- b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme,
- c) postupu podľa § 453a Občianskeho zákonníka alebo podľa § 287a zákona č. 87/1950 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení zákona č. 67/1952 Zb.,
- d) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov,
- e) vyhlásenia zmluvy o postúpení pohľadávok pre prípad vyst'ahovania (tzv. renunciačné vyhlásenie),
- f) toho, že občan zdržiavajúci sa v cudzine nehnuteľnosť zanechal na území Slovenskej republiky alebo ktorého majetok prešiel na štát podľa zákona č. 183/1950 Zb. o majetku zanechanom na území Československej republiky osobami, ktoré optovali pre Zväz sovietskych socialistických republík a presídlili na jeho územie,
- g) zmluvy o darovaní nehnuteľnosti uzavretej darcom v tiesni,
- h) dražobného konania uskutočneného na úhradu pohľadávky štátu,
- i) súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhlásila za neplatnú zmluva o prevode majetku, ktorou občan pred odchodom do cudziny previedol vec na iného, ak dôvodom neplatnosti bolo

opustenie republiky, prípadne uznanie takejto zmluvy účastníkmi za neplatnú; v takom prípade je oprávnenou osobou nadobúdateľ podľa uvedenej zmluvy, a to aj ak táto zmluva nenadobudla účinnosť,

j) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,

k) odmietnutia dedičstva v dedičskom konaní urobeného v tiesni,

l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,

m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,

n) znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady,

o) prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu,

p) politickej perzekúcie alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody,

r) odovzdania do vlastníctva družstva podľa osobitných predpisov,

s) prikázania do užívania právnickej osoby na základe zákona č. 55/1947 Zb. o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní poľnohospodárskeho výrobného plánu alebo vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby,

t) prevodu na štát spoločne užívaných singulárnych lesov a lesných družstiev, ak členmi družstva boli aj fyzické osoby; na prevzatie tohto majetku sa použijú osobitné predpisy.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, ako aj, že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1, ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb. §§ 37 až 39 zákona č. 330/1991Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva,

pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Podľa § 32 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne mu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, a jeho právny názor vo veci bol skutkovo a právne správny, z ktorých dôvodov v danom prípade boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p..

Odvolací súd z predloženého spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis v danej veci zistil, že navrhovatelia ako oprávnené osoby si dňa 16.2.2004, v zákonnej lehote, uplatnili na Pozemkovom úrade v Prešove v zmysle reštitučného zákona nárok podľa § 3 na navrátenie vlastníctva k pozemkom v katastrálnom území N. z dôvodu, že pozemky boli ich právne mu predchodcovi J., zomrelom dňa 26.10.1965, vyvlastnené bez náhrady vyvlastňovacím výmerom Rady ONV Prešov č. ZO-030/56 zo dňa 26.10.1956. Žiadaný pozemok prešiel do vlastníctva Československému štátu - Ministerstva národnej obrany rozhodnutím ONV, finančný odbor v Prešove č. Fin A.K/1960-Kr. zo dňa 6.12.1960, právoplatné dňa 20.1.1962 v prospech Krajskej vojenskej ubytovacej správy v Košiciach postupom podľa § 4 ods. 3 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb.. Preskúmaným rozhodnutím pozemkový úrad vyslovil, že navrhovatelia nespĺňajú

podmienky ustanovené v § 3 reštitučného zákona z dôvodu, že predmetný pozemok neprešiel do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby niektorým zo spôsobov, ako sú uvedené v § 3 reštitučného zákona. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že pozemkový úrad šetrením mal preukázané, že v danej veci sa nejedná o reštitučný titul podľa § 3 reštitučného zákona, pretože v konaní bolo preukázané, že pozemok, ku ktorému si žiadatelia uplatnili reštitučný nárok prešiel na štát podľa vládneho nar. 15/1959 Zb., ktorý právny titul prechodu pozemkov na štát nie je uvedený v § 3 reštitučného zákona a konštatoval, že podľa článku 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a rozsahu spôsobom, ktorý ustanoví zákon, z ktorých dôvodov posudzoval, či žiadatelia splnili všetky zákonné podmienky reštitučného zákona, pričom prechod vlastníctva k nehnuteľnosti postupom podľa § 4 ods. 3 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. nemožno podradiť ani pod jeden reštitučný titul ustanovený v § 3 reštitučného zákona, s poukazom na to, že žiadatelia si mohli uplatniť reštitučný nárok na predmetný pozemok podľa zákona č. 403/1991 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán si pre svoje rozhodnutie zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodil aj správny právny záver vo veci. Z vykonaného dokazovania aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo preukázané, že žiadatelia si uplatnili reštitučný nárok na žiadanú nehnuteľnosť v zákonnej lehote podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona, avšak pre priznanie vlastníctva alebo priznanie náhrady neboli splnené zákonné podmienky a to prechod žiadaných nehnuteľností na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku taxatívne uvedenom v § 3 reštitučného zákona. Pokiaľ žiadatelia v administratívnom konaní tvrdili, že pozemok prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia bez náhrady, znárodnením alebo bez právneho dôvodu (§ 3 ods. 1, písm. m/, n/ a o/), nepredložili dôkazy a ani nenavrhlí také dôkazy, z ktorých by ich tvrdenia vyplývali a zo skutkových okolností zadovážených v danej veci ich tvrdenia neboli preukázané. Odvolací súd súčasne poukazuje na to, že povinnosť preukázať oprávnenosť reštitučného nároku vyplývala oprávnenej osobe z právnej normy ustanovenej v § 5 ods. 1 reštitučného zákona, v zmysle ktorej mal žiadateľ právo si uplatniť nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode ich vlastnil, resp. jeho právni predchodcovia, a zároveň povinnosť preukázať skutočnosť podľa § 3, pričom nesplnenie si tejto povinnosti podmieňuje následok neunesenia dôkazného bremena majúce vplyv na jeho neúspech v konaní, s prihliadnutím, že v zmysle § 32 správneho poriadku právna úprava ustanovená v § 5 ods. 1 reštitučného zákona

nezbavuje povinnosti vykonať dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu. Správny orgán postupoval v súlade so správnym poriadkom, keď vykonal dokazovanie na zadováženie skutkových zistení, akým spôsobom došlo k prechodu vlastníctva k pozemku, ku ktorému si navrhovatelia uplatnili reštitučný nárok. Zo skutkových okolností v danej veci aj podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že k odňatiu niektorých pozemkov žiadaných navrhovateľmi došlo na náklade vyvlastňovacieho výmeru Rady ONV Prešov č. ZO-030/56 zo dňa 26.10.1956, avšak žiadaný pozemok parc.č. X. prešiel do vlastníctva Československému štátu - Ministerstva národnej obrany rozhodnutím ONV, finančný odbor v Prešove č. Fin A.K/1960-Kr. zo dňa 6.12.1960, právoplatné dňa 20.1.1962 v prospech Krajskej vojenskej ubytovacej správy v Košiciach postupom podľa § 4 ods. 3 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., pričom tvrdenia navrhovateľov uvedené v odvolaní, že k odňatiu vlastníctva k tomuto pozemku došlo už skôr na základe uvedeného vyvlastňovacieho výmeru z vykonaného dokazovania sa nepreukázali, pretože zápis v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. N., časť B/ radové číslo 3/ sa týka nadobudnutia vlastníctva J. a V. a zápis radové číslo 4/ pod bodom č. 3/ sa dotýka parc.č. X., ktorá sa zrušila a súčasne bol vykonaný zápis na základe rozhodnutia FO ONV v Prešove č. A-K/1960Kr. zo dňa 6.12.1960 o odpísaní parc.č. X. a jej zapísaní do novej vložky č. X. pozemkovej knihy. Zápis do pozemkovej knihy mal však už len informatívny charakter.

Na základe skutkových zistení v danej veci bolo teda preukázané, že žiadaný pozemok parc.č. X. prešiel do vlastníctva Československému štátu - Ministerstva národnej obrany rozhodnutím ONV, finančný odbor v Prešove č. Fin A.K/1960-Kr. zo dňa 6.12.1960, právoplatné dňa 20.1.1962, v prospech Krajskej vojenskej ubytovacej správy v Košiciach postupom podľa § 4 ods. 3 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., ktorý dôvod prechodu na štát žiadateľa reštitučného nároku vo svojej žiadosti síce neuviedli, avšak povinnosťou správneho orgánu, posudzujúceho splnenie zákonných podmienok žiadateľov podľa reštitučného zákona, bolo na uvedený prechod vlastníctva k predmetnému pozemku prihliadnúť z úradnej povinnosti.

Zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 3 reštitučného zákona ustanovuje zákonné podmienky, za splnenia ktorých sa **oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledkoch ustanovených v odseku 1 pod písmenom a/ až t/ a v odseku 2 a 3. Právnu úpravu dôsledkov ustanovených v právnej norme § 3 ods. 1 písm. a/ až t/ reštitučného zákona**

podľa názoru odvolacieho súdu treba vykladať ako taxatívnu právnu úpravu dôsledkov, za ktorých došlo v rozhodnom období k prechodu vlastníctva na štát alebo inú právnickú osobu zákonom predpokladaných na navrátenie vlastníctva oprávnenej osobe. Zo znenia právnej normy ustanovenej v § 3 ods. 1 reštitučného zákona nevyplýva, že by zákonodarca v tejto právnej norme ustanovil, že oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., ktorý dôsledok prechodu na štát považoval za reštitučný dôvod v zákone č. 403/1991 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.

Odvolací súd nemohol prihliadnuť na tvrdenie navrhovateľov, že žiadaná nehnuteľnosť prešla na štát v dôsledku vyvlastnenia bez náhrady alebo v dôsledku prevzatia bez právneho dôvodu (§ 3 ods. 1, písm. m/, o/), pretože zo skutkových zistení v danej veci vyplýva, že žiadaná nehnuteľnosť nebola ich právnemu predchodcovi v rozhodnej dobe vyvlastnená rozhodnutím príslušného štátneho orgánu o vyvlastnení, ani, že došlo k odňatiu vlastníctva k predmetnému pozemku bez právneho dôvodu, keďže bol preukázaný prechod vlastníctva na štát na základe rozhodnutia býv. ONV podľa vl. nar. 15/1959 Zb.. Taktiež nemohol prihliadnuť na ich námietku, že v danej veci boli splnené zákonné podmienky podľa § 3 ods. 1 písm. n/ (znárodnenie vykonané v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady), pretože z ustanovenia § 1 vládneho nariadenia 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora, v ktorom zákonodarca ustanovil účel tohto nariadenia tak, že „pre ďalšie upevnenie socialistických výrobných vzťahov a rozšírenie materiálnej základne socialistického sektora sa týmto nariadením obmedzujú práva nakladať s niektorými vecami, ktoré užívajú organizácie socialistického sektora, a uľahčuje sa získať tieto veci do socialistického vlastníctva“, vyplýva, že uvedené vládne nariadenie nemožno považovať za právny predpis o znárodnení majetku.

Pokiaľ navrhovatelia v odvolaní namietali, že k odňatiu vlastníctva ich právnemu predchodcovi k žiadanému pozemku zo strany orgánov štátnej moci i zo strany socialistickej organizácie pri zoštátnení pozemku došlo spôsobom v rozpore s princípmi demokratického štátu, čo zakladá ich reštitučný nárok, odvolací súd zhodne s názorom súdu prvého stupňa ako aj správneho orgánu zastáva názor, že navrhovatelia mali právo si reštitučný nárok k žiadanému pozemku uplatniť podľa zákona č. 403/1991 Zb., v ktorom zákonodarca prejavil

svoju vôľu zmierniť krivdy spôsobené v rozhodnom období (v rokoch 1948-1989) fyzickým alebo súkromným právnickým osobám odňatím ich vlastníctva k hnutel'nému resp. nehnuteľnému majetku postupom podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb..

Nemožno súhlasiť ani s názorom navrhovateľov, že reštitučný zákon predĺžil obdobie, kedy poškodené fyzické osoby mohli žiadať o navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré prešli na štát alebo inú právnickú osoby v rozhodnom období, ustanovené v zákone č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“), pretože reštitučný zákon je samostatným právnym prepisom, ktorým zákonodarca prejavil vôľu zmierniť majetkové krivdy za splnenia zákonných podmienok ustanovených v tomto zákone, z ktorých dôvodov žalovaný správny orgán bol povinný posudzovať splnenie zákonných podmienok pre navrátenie vlastníctva k žiadanému pozemku len na základe tohto zákona.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1, 2 potvrdil.

Odvolací súd navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože boli v tomto konaní neúspešní.

P o u ě n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 19. mája 2010

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Peter Szimeth